

Lillesand kommune
Postboks 23
4791 Lillesand

Kristiansand, 18.12.2020

Dette brevet sendes på vegne av Agder botaniske forening, Aust-Agder Turistforening, DNT Sør, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Vest-Agder, Skogselskapet i Agder, Sørlandets krets av Norsk speiderforbund.

Sak 20/1057-4 Høring av tiltaksplan for håndtering av sulfidholdig berg ved Nordbø vindkraftanlegg

Innspill fra Forum for natur og friluftsliv Agder

Vi viser til høringsbrev fra 19.11.2020, og takker for muligheten til å komme med innspill. Vi har følgende kommentarer;

Sammendrag

Det beste for miljøet vil være å ikke tillate aktivitet som eksponerer sulfidholdig berg. Men dersom tiltaket tillates, må Lillesand kommune sette strenge krav om nullutslipp til utbygger og entreprenør for å forhindre alle utslipp. Det må også settes strenge krav til kontroll fra et eksternt firma, og at det er eier av tiltaket og utbygginga, også økonomisk, som til enhver tid er ansvarlig for å forhindre avrenning og utslipp fra utbyggingsområdet og deponier i fremtiden. Det bør settes av et beløp lik 10 000 000 kroner som blir brukt til tiltak ved eventuell avrenning/utslipp.

Lillesand kommune må sørge for at det avklares om det faktisk er elvemusling i elva nå, og hvilket potensiale Fjeldalselva har for en eventuell reetablering av elvemusling.

Lillesand kommune må sørge for at det settes krav til utbygger og entreprenør slik at Fjeldalselva fortsetter å være et vassdrag med sjørørret både under anleggsperiode og i fremtiden.

Erfaringer fra andre utbygginger

Det har vist seg at det er vanskelig å håndtere sulfidholdig berg på en forsvarlig og sikker måte. Flere utbyggingstiltak der man har måttet håndtere slike masser, har ført til sur avrenning og tungmetallutslipp i flere vannforekomster i Lillesand kommune. Flere bekker som munner ut i

Kaldvellfjorden er blitt forurenset på grunn av avrenning fra E18-utbygging og utbygging av boligområder i Engelshei og Tjuvhola.

Det beste for miljøet vil være å ikke tillate aktivitet som eksponerer sulfidholdig berg. Men dersom tiltaket tillates, må Lillesand kommune sette strenge krav om nullutslipp til utbygger og entreprenør for å forhindre alle utslipp. Det må også settes strenge krav til kontroll fra et eksternt firma, og at det er eier av tiltaket og utbygginga, også økonomisk, som til enhver tid er ansvarlig for å forhindre avrenning og utslipp fra utbyggingsområdet og deponier i fremtiden. Det bør settes av et beløp lik 10 000 000 kroner som blir brukt til tiltak ved eventuell avrenning/utslipp.

Fjelldalselva

Fjelldalselva er et sjøørret-vassdrag hvor det også er observert elvemusling. Tiltaksplanen trekker også frem dette, sammen med at vassdraget allerede er surt og kalkes, og at elva derfor er svært følsomt og ikke vil tåle ytterligere sure utslipp eller forurensing. Dersom vannkvaliteten blir dårligere, vil jo dette også være brudd på vannforskriften og de regionale vannforvaltningsplanene

Elvemusling er en fantastisk art som lever lenge, og som gjør en utrolig viktig jobb med å rense vannet der den lever. Dette er en økosystemtjeneste med høy verdi. Den regnes som en sårbar art, og på Sørlandet er den nesten helt borte (<http://www2.artsdatabanken.no/faktaark/Faktaark22.pdf>). Den er veldig sårbar for forurensing.

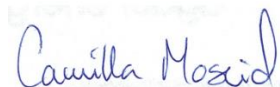
Lillesand kommune må sørge for at det avklares om det faktisk er elvemusling i elva nå, og hvilket potensiale Fjelldalselva har for en eventuell reetablering av elvemusling.

Sjøørret gyter i elver og bekker. Den har stor verdi for rekreasjonsfiske, næringsfiske, men også for hele økosystemet i elva. Sjøørreten kan også være vert for larver av elvemusling. Sur avrenning kan føre til utfelling av labilt aluminium som fester seg til gjellene og fører til fiskedød. Og i denne elva kalkes det jo med skjellsand allerede for å gjøre elva mindre sur. Derfor er det viktig at sørger for å forhindre ytterligere utslipp der man kan. Lillesand kommune er del av Prosjekt Sjøørret Sørlandet, en interkommunal reiselivssatsing, og dette er også en grunn til å være forsiktig med å godkjenne tiltak som kan ramme sjøørreten i Fjelldalselva.

Lillesand kommune må sørge for at det settes krav til utbygger og entreprenør slik at Fjelldalselva fortsetter å være et vassdrag med sjøørret både under anleggsperiode og i fremtiden.

På vegne av

Forum for natur og friluftsliv Agder

Camilla Moseid, koordinator

Kopi: Agder Fylkeskommune, Fylkesmannen i Agder